

Generieke lessen tijdens praktijkleren

Studenten verpleegkunde krijgen tijdens hun praktijkleerperiode onderwijs aangeboden op basis waarvan ze opdrachten uit moeten voeren in de praktijk. In het tweede jaar is dat een opdracht gericht op een kwaliteitsprobleem in de praktijk waarbij basisvaardigheden worden aangeleerd rondom het doorlopen van de PDCA-cyclus. Daarnaast een opdracht rondom technologie en ethiek waarbij kritisch gekeken wordt naar de ethische aspecten van een technologische innovatie. In het derde leerjaar krijgt men les over veranderingen in organisaties en de opdracht om een implementatietraject te doorlopen of een pas uitgevoerde implementatie kritisch te evalueren aan de hand van theorie. De vierde jaars studenten mogen zelfstandig een module doorlopen over coaching (van een jongere jaars student of (nieuwe) medewerker). We verwachten dat studenten de module doorlopen in de praktijk en hier bewijs voor verzamelen. Verder bestaat er een module over verslaving die een student zelfstandig kan doorlopen en afhankelijk van de context in de praktijk kan toepassen. De inhoud van al deze lessen staan op Canvas, een portal van Fontys waar studenten en docenten in kunnen maar het werkveld niet. Vandaar onderstaand een korte uitleg over de lessen en bijbehorende opdrachten in de praktijk.

Kwaliteit PL2G (naast lessen Ethiek en Technologie)

Voor de tweede jaars studenten worden (4) fysieke lessen aangeboden met eventuele consultmomenten. In deze lessen wordt uitleg gegeven over de opdracht en theorie over kwaliteitszorg en kwaliteit van zorg aangeboden.

Hoe voert een student deze opdracht uit in de praktijk?

De student gaat een gekozen kwaliteitsprobleem inhoudelijk in de praktijk verkennen en analyseren op micro-, meso- en macro niveau, waarbij het team betrokken dient te worden en een literatuur verkenning wordt gedaan. De student maakt hiervan een verslag.

De eindopdracht ziet er als volgt uit:

- een context-beschrijving van de praktijkleerplaats
- om welk kwaliteitsprobleem het gaat, inclusief een literatuurverkenning;
- wat er speelt rondom dit kwaliteitsprobleem in de praktijk (op micro-meso-macro-niveau) gebruikmakend van een probleemanalyse model;
- welke gezondheidswetten gerelateerd zijn aan dit kwaliteitsprobleem;
- welke relatie de student ziet met kwaliteitszorg en kwaliteit van zorg;
- hoe dit kwaliteitsprobleem cyclisch kan worden verbeterd met behulp van de PDCA - cyclus.

In de praktijk betekent dat vaak dat studenten ook een klein onderzoekje doen binnen het team d.m.v. enkele interviews of een enquête.

Technologie en ethiek PL2G (naast de lessen van kwaliteit)

Ook voor deze lessen, bestemd voor tweede jaars studenten worden (4) fysieke lessen aangeboden en/of eventuele consultmomenten. In deze lessen wordt uitleg gegeven over de opdracht en theorie over ethiek en technologie aangeboden.

Wat gaat een student doen in de praktijk?

De student gaat kijken naar de zorgvragers in betreffende zorgpraktijk en verdiept zich in de zorgtechnologie die bij hen wordt toegepast.

Welke zorgvrager met zijn/haar zorgtechnologie komt in aanmerking voor dit onderzoek? Welke keuze gaat de student maken? De keuze dient besproken te worden met de werkbegeleider, want

deze heeft inzicht om de student goed te kunnen informeren over de zorgvrager en kan de student daarbij coachen.

Vervolgens wordt gekeken wie er bij deze zorgvrager betrokken is, welke waarden zij belangrijk vinden, wie er bij het proces betrokken zijn en wat er al bekend is over de technologie en de ervaringen daarmee. Hierbij kijken studenten ook naar informatie uit onderzoek voor wat betreft waarden van de technologie vanuit de zorgvrager of diens naasten. Vervolgens dient de student gegevens te verzamelen om antwoord te krijgen op een vooraf gestelde onderzoeksvraag. Bij wie en op welke manier worden die verzameld? Kwalitatief of kwantitatief waarbij gebruik wordt gemaakt van de 5 stappen van de empirische cyclus.

Deze opdracht richt zich dus vooral op de impact van het gebruik van technologie voor de zorgvrager en/of diens naasten en de mogelijke ethische dilemma's die daarbij komen kijken. De student presenteert diens bevindingen aan medestudenten of teamleden en maakt een verslag van het gehele onderzoek.

Implementatie PL3G:

Studenten volgen tijdens het praktijkleren in het derde leerjaar de module “veranderingen in zorgorganisaties”. De module gaat over het implementeren van veranderingen in de praktijk en is ook heel goed bruikbaar voor PL4-studenten. Tevens is het een goede voorbereiding op de afstudeerfase. Deze module is goed te combineren met een PL2G-opdracht omtrent kwaliteit waarbij de PL2-student zich richt op de eerste fase: “probleembeschrijving en triggers” om een kwaliteitsprobleem in kaart te brengen. Het onderwijs wordt verzorgd d.m.v. vier lessen en/of consulten tijdens de praktijkleerperiode. Veel werkvormen en de te doorlopen fasen zijn terug te vinden voor de student in Canvas.

Fase 1 richt zich op het analyseren van zowel de situatie (context) als het probleem en de mogelijke oorzaken:

1. Probleembeschrijving en triggers
2. Situatianalyse: context en doelgroep
3. Verbetervoorstel en doelstelling

Fase 2 richt zich op de ontwikkeling en uitvoering van (implementatie)-strategieën om de verandering in de praktijk te brengen.

Bij strategieën kan je denken aan het inzetten van acties om tot verandering te komen. Denk aan educatieve strategieën (les) of informerende strategie, motiverende strategie, patiëntgerichte strategie of marktgerichte strategie. Studenten kunnen beslissen om meerdere strategieën naast elkaar in te zetten. Uiteindelijk moet dit de praktijk in beweging zetten richting de oplossing van het probleem.

Fase 3 gaat over evaluatie en borging. Wanneer is men tevreden over het behaalde effect en hoe zorgt men dat dit in de toekomst ook zo blijft. Ook hiervoor krijgt de student in Canvas diverse ideeën en hulpmiddelen aangereikt.

Tot slot kijkt men terug op het gehele proces van implementeren aan de hand van theoretische modellen. Op Canvas staan voorbeelden van uitgewerkte opdrachten en een bronnenlijst. Het is de bedoeling dat de student hiervan een verslag schrijft (op Canvas staat een richtlijn hoe die eruit moet zien) als bewijsstuk voor in het portfolio praktijkleren. Aangezien ook dit een opdracht is in de praktijk is het de bedoeling dat er interactie is met de medewerkers en dat in het verslag de impact op de praktijk duidelijk wordt weergegeven met feedback vanuit die praktijk.

Coaching PL4G:

De module coaching is een module bestemd voor vierde jaars studenten maar zeker ook toepasbaar voor derde jaars waarbij deze module zelfstandig wordt gevolgd op Canvas. De opdrachten vanuit de module vormen bewijs voor de CanMEDS rol van EBP professional en dragen bij aan het stimuleren van een Leven Lang Leren op de werkvloer. De leerdoelen zijn gericht op het opdoen van kennis en vaardigheden van coachingsmodellen, de bijpassende gesprekstechnieken, het analyseren van een coachvraag in de praktijk en het reflecteren op het eigen handelen ten aanzien van coachvaardigheden. Hierbij dient de student naast de coachee te gaan staan waarbij de coach zich ook kwetsbaar op moet kunnen stellen (in plaats van als expert). De student gaat voor de opdracht op zoek naar een student of (nieuwe) medewerker met een coachvraag. Het gaat bij voorkeur om coaching op een persoonlijk leerdoel (en niet om werkbegeleiding). Het doel is tweeledig, de coachee wordt ondersteund bij diens coachvraag en de coach ontwikkelt coachvaardigheden door het volgen van deze cursus, het coachen in de praktijk en vooral ook het reflecteren op zichzelf in deze rol. De module begint met een startgesprek met de (werk)begeleider over de vraag wie de student gaat coachen. Vervolgens gaat de student aan de slag met het opbouwen van een relatie en het verhelderen van de hulpvraag, als onderdeel van het kennismakingsgesprek.

In de volgende fase richt de student zich op het methodisch coachen. Er worden meerdere coachingmodellen gepresenteerd waar de student een keuze uit kan maken op basis van de coachvraag van de coachee en wat aansluit bij de sterke en minder sterke kanten van de coach. Naast de inhoud van de coachvraag staat altijd het relatiegerichte aspect (proceskant) centraal. Op basis van het gekozen model zullen minimaal 1 maar vaak meerdere gesprekken worden gevoerd. Ter ondersteuning vindt de student op Canvas meerdere modellen en tools die bij de gesprekken kunnen worden gebruikt. Ter afronding van het coachtraject is het belangrijk om goed te evalueren op proces en inhoud samen met de coachee en afscheid te nemen. De specifieke relatie tussen coach en coachee eindigt wat niet wil zeggen dat ze daarna niet als collega kunnen blijven samenwerken. Het is de bedoeling dat de student tijdens een voortgangsgesprek met docent en werkbegeleider reflecteert op diens handelen hierin. Denk daarbij aan het aanbrengen van fasering in de coachgesprekken, werken vanuit een hulpvraag en doelstelling, zaken bespreekbaar maken die het proces vlot trekken en hoe de student heeft gewerkt aan zijn/haar persoonlijke leerdoelen. De student kan deze opdracht afsluiten met een eindopdracht in de vorm van een (creatieve) reflectie, een presentatie of een schriftelijk bewijsstuk voor in het praktijklerenportfolio. Voorbeelden hiervan staan op Canvas inclusief bronnen en filmpjes ter ondersteuning van de lessen.

Verslaving algemeen:

In deze cursus wordt kennis bijgebracht over verslaving, drugs en alcohol. Leert men hoe verslaving in de praktijk te herkennen, therapeutische interventies bij verslavingsproblematiek en de betekenis van herstel (en de rol van ervaringsdeskundigen daarin). In principe kunnen studenten uit alle leerjaren deze module volgen tijdens het praktijkleren, afhankelijk van het leerjaar stelt men al dan niet een begeleidingsplan op en/of past men interventies toe. Het betreft een onlinecursus via Canvas te volgen, er worden geen lessen aangeboden, de docent praktijkleren kan de student op weg helpen of ondersteunen bij het volgen van deze module.

De eerste stap die wordt gezet is bewustwording van de eigen leefstijl, wat zijn de eigen normen en waarden en wat is sociaal geaccepteerd. Middelengebruik en verslaving, hoe werkt dat in de hersenen, hoe werkt het beloningssysteem en welke rol spelen de neurotransmitters. En wat is verslaving dan, wanneer ben je wel of niet verslaafd en hangt dat altijd samen met het al dan niet gebruik van middelen? Het "biopsychosociaal" model wordt nader toegelicht.

Een volgende stap is de behandeling en begeleiding bij verslaving. Voorbeelden van therapieën, behandelingen, verpleegkundige interventies en tools voor de begeleiding van een zorgvrager met verslavingsproblematiek. Een belangrijk aspect hierbij is terugvalpreventie en uiteindelijk herstel en zelfhulp. Daarbij wordt aandacht geschonken aan ervaringsdeskundigheid, empowerment, hoop en toekomstperspectief, schaamte, identiteit en verbondenheid.

Versie: Februari 2025